

ISOTRETINOÏNA ORAL

Què és?

L' isotretinoïna (àcid 13-cis-retinoic) és un fàrmac del grup dels retinoids, derivats de la vitamina A. Es pot trobar en comprimits orals de 5, 10, 20 i fins a 40 mg.

Quan s'utilitza?

La indicació principal d'aquest fàrmac és per l'acne nodulo-quístic o amb component cicatricial greu. Es tracta d'un fàrmac que s'administrarà en aquells casos d'acne en què amb el tractament tòpic o bé amb els antibiòtics sistèmics no s'obtenen bons resultats. També pot estar indicat en altres entitats com la rosàcia, hidrosadenitis supurativa, i psoriasi.

Com actua ?

Actua a diferents nivells: rRedueix la mida de les glàndules sebàcies i bloqueja de forma radical la secreció de greixos d'aquestes, augmenta la diferenciació de les cèl·lules fol·liculars pilosebàcies, alterant els patrons de queratinització (efecte comedolític), modifica les condicions de creixement i la concentració de P. acnes (microorganisme implicat en l'acne), i també té propietats antiinflamatòries (inhibeix la quimiotaxi dels neutròfils).

Com s'administra?

S'administra en comprimits per via oral. La dosi depèn del pes del pacient i sovint oscil·la entre 0,5-1 mg/kg/dia amb una dosis acumulativa total de 120 mg/kg. És preferible administrar-ho juntament amb els àpats. Normalment, el tractament té una durada de 16-24 setmanes. El pacient nota una franca millora a partir de les 6 - 8 setmanes de l'inici del tractament.

Quina és la seva eficàcia ?

La isotretinoïna és molt probablement l'únic fàrmac curatiu per l'acne. És eficaç en gairebé un 80-90% dels casos (resolució complerta) i té un efecte més durador que els tractaments antibacterians. Requereix supervisió mèdica per un dermatòleg perquè el medicament té possibles efectes secundaris. Al voltant d'un 10-20% de pacients poden recaure després d'un cicle de tractament.

Quins són els seus efectes secundaris més importants ?

L'efecte secundari potencial més greu és la seva capacitat teratogènica (elevat risc de malformacions fetals en cas de gestació accidental durant la presa del fàrmac), pel que sempre realitzarem prova d'embaràs en dones fèrtils, previ a l'inici del tractament. Fins i tot s'aconsella l'ús de mesures anti-conceptives durant el temps de tractament i un mes després de finalitzar-lo (preferiblement anticonceptius orals).

L'efecte secundari del fàrmac més freqüent és la sequedat de la pell i mucoses. La irritació labial (queilitis) és un fenomen constant i molest en tots els individus que segueixen aquest tractament. Existeix també un cert grau de sensibilitat augmentada a la llum solar, que és de fàcil maneig.

Es requereixen controls analítics durant la seva administració, fonamentalment de la funció hepàtica, nivells de triglicèrids i colesterol perquè poden augmentar en sang, i dels enzims musculars, tot i que molt rarament a les dosis habituals es troben alteracions. Aquest efecte metabòlic és, generalment,

més freqüent en pacients amb factors de risc de base com obesitat, enolisme, diabetis, hiperlipèmia familiar. Te relació amb la dosi i és reversible a les 4 – 8 setmanes de deixar el tractament.

Altres efectes secundaris descrits son cefalees i dolors dels ossos i articulacions que rara vegada limiten una activitat física o esportiva normal. Molt rarament s'han descrit casos d'alteracions en l'estat d'ànim (depressió). Per això, és important valorar aquests aspectes en persones de risc previ al inici del tractament.

Precaucions

En l'administració del fàrmac s'han de tenir en compte diferents aspectes. Evitar l'administració conjunta amb altres antibiòtics com les tetraciclines, o bé amb suplementes vitamínics que continguin la vitamina A. Cal advertir que es requereix de l'abstinència alcohòlica durant el període de tractament, degut a la seva possible hepatotoxicitat.

Cal realitzar controls més estrictes en dones fèrtils per la possibilitat de la teratogenicitat, i analítique en pacients que presenten factors de risc com ara obesitat i hiperlipèmies. Per tot això, el pacient en tractament amb isotretinoïna no podrà donar sang fins a 30 dies després de suspendre el tractament.

No és recomanable una exposició perllongada al sol o a radiacions ultraviolades (UV) durant el tractament, ja que l'isotretinoïna pot augmentar la sensibilitat de la pell al sol.